

Jødiske sange - "klassikere til helligdagene"

September - en sang til Sukkot:

Høsten er i hus. Der er kun få dage mellem Jom Kippur og løvhyttefesten. Kun kort tid til at bygge den midlertidige hytte, "for at slægt efter slægt skal vide, at jeg lod israelitterne bo i løvhytter, da jeg førte dem ud af Ægyptens land" (3. Mosebog 23:43). Sangen handler om at forberede og opleve festen i fred og fællesskab. Den oprindelige tekst er af Naomi Shemer (Israel 1930-2004).

Oprindelig titel: שְׁלוּמֵי תְּבוּנָה סְפָה - "Shlåmit båna suka"

Dansk titel: Vi bygger en Sukkah

Oprindelig hebraisk tekst & melodi: Naomi Shemer

Dansk gendigtning: Karen Lisa Salamon

Vi bygger en Sukkah

1) Vi bygger en Sukkah

Lidt tag på skal vi ha'

Og derfor har vi travlt i dag!

For alt skal være klar,

så løvhytten blir' rar:

Et ly hvor freden sænker sig.

For alt skal være klar,

så løvhytten blir' rar:

Et ly hvor freden sænker sig.

2) I hytten er der pynt,

og hyggeligt og grønt.

Og Lulav til at vifte med:

Pil-palme-myrtle-gren,

gul Etrog: Se hvor pæn!

Her dufter, så man glæder sig!

Pil-palme-myrtle-gren,

gul Etrog: Se hvor pæn!

Her dufter, så man glæder sig!

3) Bord, stol - og alt er klart.

Se, så er vi parat!

Vidunderlige ting kan pluds'lig ske:

I denne her Sukkah

kan alle være der -

For her kan alle være med!

I denne her Sukkah

kan alle være der -

For her kan alle være med!

4) Og vi kan kigge op;

se gennem Schrachens top:

En stjerne lyser som en diamant!

Fred her i vor Sukkah

Hvor dejlig og hvor rar -

Vi bygged os et fredens ly.

Fred her i vor Sukkah

Hvor dejlig og hvor rar -

Vi bygged os et fredens ly.

שְׁלוֹמִית בּוֹנֶה סֶכֶת שְׁלוֹם

שְׁלוֹמִית בּוֹנֶה סֶכֶה
 מוֹאֲרֵת וִירְקָה
 עַל כֵּן הִיא עֲסוּקָה הַיּוֹם
 וְאִין זֹ סֶתֶם סֶכֶה
 מוֹאֲרֵת וִירְקָה,
 שְׁלוֹמִית בּוֹנֶה סֶכֶת שְׁלוֹם.

—

הִיא לֹא תִשְׁכַּח לְשִׁים
 לוֹלֵב וְהַדְּסִים
 עֲנָף שֶׁל עֲרֵבָה יֶרֶק
 רִמּוֹן בְּתוֹךְ עֲלִיו
 וְכָל פְּרוֹת הַסֶּתֶו
 עִם רִיחַ בְּסֶתְנִים רְחוֹק.

—

וְכִשְׁשְׁלוֹמִית תֹּאמֶר
 הַבֵּיטוּ, זֶה נִגְמַר!
 יִקְרָה דְבַר נִפְלֵא פִתְאוֹם,
 יָבוֹאוּ הַשְּׂכָנִים
 כָּלֶם בְּהַמוֹנִים,
 וְלִכְלֶם יִהְיֶה מְקוֹם.

—

וְאִז מִתּוֹךְ הַסֶּכֶךְ
 יִצִּיץ לוֹ וַיִּזְרַח
 כּוֹכַב בְּהִיר כִּיֵּהְלוֹם,
 שְׁלוֹם סֶכֶת פְּלֵאִים
 מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים,
 שְׁלוֹמִית בְּנִתָּה סֶכֶת שְׁלוֹם!

Oktober - en sang til alle tider: "Hele verden er; så vældigt smal en bro"

Citatet er hentet hos Rabbi Nachman fra Breslau (Ukraine 1772-1810), der var Ba'al Shem Tovs oldebarn og chasidisk mystiker. Fortolkningen er flertydig: Menneskets vej i livet er som en overgang mellem tilstande. Vi går som på en snæver, skrøbelig bro. Bryder den sammen? Falder vi af? Selvom vi går ved en afgrund, skal vi holde fokus på den gode vej; de gode handlinger. Helheden er Guds, så vi må undgå at blive styret af frygten for de enkelte trusler, vi undervejs oplever. Broen kan symbolisere både grænse, overgang og materiel væren. Oprindelig titel: "כל העולם כולו..."

"כלו... - "Kål ha-alam kulå ..."

Dansk titel: "Hele verden er; så vældigt smal en bro"

Oprindelig tekst: Rabbi

Nachman af Breslau/ Nachman fra Uman (1772-1810)

Hebraisk tekst-bearbejdning &

melodi: Rab. Baruch Chait

Dansk gendigtning: Karen Lisa Salamon

Hele verden er; så vældigt smal en bro

Hele verden er; så vældigt smal en bro.

Aller vigtigst - vigtigst er: Frygt slet ikke, frygt slet ikke - spor.

כל העולם כולו...

כל העולם כולו גֶּשֶׁר צָר מְאֹד

גֶּשֶׁר צָר מְאֹד גֶּשֶׁר צָר מְאֹד

כל העולם כולו גֶּשֶׁר צָר מְאֹד

גֶּשֶׁר צָר מְאֹד

וְהַעִיקָר וְהַעִיקָר לֹא לִפְחַד לֹא לִפְחַד

כָּלֵל

וְהַעִיקָר וְהַעִיקָר לֹא לִפְחַד כָּלֵל!

November - en sang til Chanukah: "Åj Chanukah"

Den oprindelige sangtekst var på jiddish, og skrevet af Mordechai Rivesman (Rusland 1868-1924). Vi hører om festlige chanukah-traditioner med drejdel-snurretop, latkes-pandekager og lys, og får et ultrakort resumé af selve historien om Jehuda Makkabærens sejr og genindvielsen af Templet. Sangen er for længst blevet gendigtet på både engelsk og hebraisk, og nu altså også på dansk.

Oprindelig titel: חנוכה אוי חנוכה

Oprindelig jiddish tekst: Mordkhe (Mark) Rivesman, 1912

Oprindelig musik: måske en traditionel freylech, arr. af Hirsch Kopyt ca. 1909

Dansk gendigtning: Karen Lisa Salamon

Åj Chanukah

1) Åj Chanukah, åj Chanukah,

En skøn fest at fejre!

Så munter, så lystig!

Vidund're og sejre!

Alle hygger sig

med sange og spil:

Drejdel, varme latkes

spis, hvad I vil!

Så tænder vi, venner

det hjælpende lys allerførst.

||: Be'r "Le-hadlik-ner" -

Miraklet er sket dér!

Se lys når mørket er størst! :||

2) Åj Chanukah, åj Chanukah

Nye lys i stagen.

Vi når helt frem til otte.

Et ekstra lys om dagen.

Fra højre sættes lys i.

Fra venstre nye tændt.

Ved vinduet der står de,

Og gør miraklet kendt!

Så lærer vi, kære,

om Judah og Makkabi'erne som,

||: kæmped' for frihed

fik Templet gen-indviet

så Jøder frit ku' dyrke jødedom. :||

חַנוּכָּה, אוי חַנוּכָּה

חַנוּכָּה, אוי חַנוּכָּה
 אַ יום טוב, אַ שיינע,
 אַ ליכטיגע, אַ פריילעכע
 נישט דאָ נאָך אַ זיינע,
 אַלע נאַכט מיט דריידלעך, שפילן מיר
 הייסע פרישע לאַטקעס
 עסן אָן אַ שיעור.

צינדט קינדער, געשווינדער
 די חנוכה ליכטלעך אנצונדען,
 זאָגט על הַנְּסִים, מיר דאנקן פאַר די נסים
 לאָמיר אַלע טאַנצען צוזאמען,
 זאָגט על הַנְּסִים, מיר דאנקן פאַר די נסים
 לאָמיר אַלע טאַנצען צוזאמען.

December - endnu en sang til Chanuka: "Otte små lys"

Teksten er en gendigtning fra ladino. Flory Jagoda (Sarajevo 1923 - USA 2021) voksede op i en musikalsk, sefardisk familie i Jugoslavien på Balkan (nu Bosnien-Hercegovina). Hun overlevede Shoah, og kom til USA. Her skrev hun i ca. 1980 sangen om "de otte små lys", og den hyggelige, sefardiske chanuka-fejring. Jagoda var en vigtig drivkraft i genoplivningen af sefardisk musikalsk kultur og dens jødisk-spanske sprog.

Oprindelig titel: Ochos Kandelikas

Oprindelig ladino tekst & melodi: Flory Jagoda (1923 i Sarajevo - 2021 i USA), 1983

Dansk gendigtning: Karen Lisa Salamon

Otte små lys

1) Så er det Chanuka, min ven,
vi fejrer, lyset kom igen!

Så er det Chanuka , min ven,
vi fejrer, lyset kom igen – - med:

[Omkvæd:]

Ét lille lys, og 2 små lys, og 3 små lys, og 4 små lys,
og 5 små lys og 6 små lys og 7 små lys – og:

8 små flammer her hos os!

2) Lyset, der holder mørket bort.

Dagen, der bliver mindre kort.

Lyset, der holder mørket bort.

Dagen, der bliver mindre kort – - med:

[Omkvæd]

3) Mirakler holder ondskab hen;

Dém fejrer vi i dag, min ven!

Mirakler holder ondskab hen;

Dém fejrer vi i dag, min ven – - med:

[Omkvæd]

Åtjo kandelikas

1) Chanukah linda sta aki,
åtjo kandelas para mi (2x)

[Omkvæd:]

*O --- **Una** kandelika, **dås** kandelikas,
tres kandelikas, **kuatro** kandelikas,
sintju kandelikas, **seitj** kandelikas,
siete kandelikas, **åtjo** kandelas -
para mi!*

2) Mutjas fiestas vo fazer,
kon alegrijas i plazer (2x)

[omkvæd]

3) Los pastelikos vo kumer,
kon almedrikas i la miel (2x)

[omkvæd]

Januar - en sang til Tu BiShvat: "Tu BiShvat er kommet!"

Flere år inden staten Israel blev erklæret selvstændig, skrev Israel Dushman (Vilnius, Litauen 1884 - Tel Aviv 1947) sin populære tekst om blomstrende mandeltræer. Det er Tu BiShvat i "vort land", skrev han. Der er fuglesang og træplantning - "fra Dan til Be'er Sheva". I den danske gendigtning er indført en dialog med det danske vejr på denne tid af året, hvor naturen ikke helt er vågnet så meget endnu...

Oprindelig titel: השקדיה פורחת

Oprindelig hebraisk tekst: Israel Dushman

Musik: Menashe Rabina

Dansk gendigtning: Karen Lisa Salamon

Tu BiShvat er kommet!

1. Hvad er det nu vi kalder
den fest for træ'ernes alder?

- Rødder, stamme, gren og
kvist.

Ét år gået siden sidst....

Tu B'Shvat er kommet!

Nytårsfest for træer.

Tu B'Shvat er kommet!

Fest for alle træer.

2. De planter træer i Israel,
og vi går tur i skoven;
Blæst i alle træers top.

Vintergæk, en spire - knop!

Tu B'Shvat er kommet!

Nytårsfest for træer.

Tu B'Shvat er kommet!

Fest for alle træer.

3. Her venter vi på forår,
og vinter-solen skinner.

Træerne i vor allé,
sover i lidt snavset sne.

Tu B'Shvat er kommet!

Nytårsfest for træer.

Tu B'Shvat er kommet!

Fest for alle træer.

4. Så drømmer vi om Israel,
hvor mandeltræer blomstrer;
fugle synger meget smukt -
(og) der er mer' end 7 slags
frugt.

Tu B'Shvat er kommet!

Nytårsfest for træer.

Tu B'Shvat er kommet!

Fest for alle træer.

השקדיה פורחת

1. השקדיה פורחת,
 ושמש פז זורחת.
 צפרים מראש כל גג
 מבשרות את בוא הקג.

[omkvæd:]

ט"ו בשבט הגיע – חג האילנות!
 ט"ו בשבט הגיע – חג האילנות,

2. הארץ משועת
 הגיעה עת לטעת!
 כל אחד יטע פה עץ,
 באתים נצא חוצץ.
 [omkvæd]

3. נטע כל הר וגבע,
 מדן ועד באר-שבע.
 וארצנו שוב נירש,
 ארץ זית יצהר ודבש.
 [omkvæd]

Februar - en sang til Purim: "Purimspiel"

Digteren Levin Kipnis (Ukraine ca.1894 - Israel 1990) skrev skuespil og mange børnebøger, og var med til at grundlægge af det første jødiske børneteater i "britisk Palæstina". I sangteksten møder vi de vigtigste figurer fra det klassiske Purimspiel - en folkelig teaterform med meget gamle rødder. Purimspiel er dokumenteret i ashkenazisk kultur fra midten af 1500-tallet. En traditionel Purim-revy består af citater fra Esthers Bog fra Bibelen blandet med musik, dans, mime og anden optræden.

Oprindelig titel: פורימשפיל / משחק פורים

Oprindelig hebraisk tekst: Levin Kipnis

Musik: Nahum Nardi

Dansk gendigtning: Karen Lisa Salamon

Purim spiel

 Klar, parat, start:

Teater i en fart!

Kom klæd dig ud, alt det du vil:

Vi spiller Purim-spiel!

  La la, la....!

 “- Guld og gods!

Jeg er Ahash-verosh!

Tar’ al den magt som man ka’ få,
med konge-krone på.

Jeg bestemmer her fra tronen, hvor jeg sidder ned.
Ejer næsten hele verden, men er bar’ så vred.”

 “- Skøn og klog,

er jeg i Esthers Bog.

Til Kongens Dronning blev jeg her
i Shushan Borg.

Som dronning bad jeg for mit folk, med diademmet på.
I familie med mig, er jøden Mordechai.”

 “- Og jeg er Mordechaj,

Retfærdig, klog og sej.

Se, Homen-taschen har jeg med til dig og dig og dig!”

  La la la ...

 I kongens flotte tøj

og på en hest så høj,

her rider Mordechaj afsted!

- Kom, vil du spille med?

משחק פורים

👑 “ אחת, שְׁתִּים, שְׁלוֹשׁ
אָנִי אַחְשׁוּרוֹשׁ,
שְׂרֵבִיט זָהָב לִי בַּיָּד
וְכִתְּר עַל הָרֹאשׁ.”

👩 לְכַלְנוּ, לְכַלְנוּ
כְּתֹר עַל הָרֹאשׁ
כָּל אֶחָד מֵאַתָּנוּ
הוּא אַחְשׁוּרוֹשׁ.
👩👩 לֵאמֹר... לָהּ לָהּ לָהּ לֵאמֹר 🎵

👑 “ מַלְכַת אֶסְתֵּר אָנִי
וּזְרָזָהָב יֵשׁ לִי,
יְיֻדְעִים אֶתָּם מִי דוּדֵי
מְרֻדְכֵי הַיְהוּדִי.”

👩 לְכַלְנוּ, לְכַלְנוּ
עַל רֹאשֵׁנוּ זָר,
כָּל אַחַת מֵאַתָּנוּ
הִיא מַלְכַת אֶסְתֵּר.
👩👩 לֵאמֹר... לָהּ לָהּ לָהּ לֵאמֹר 🎵

👤 “אָנִי הוּא מְרֻדְכֵי
תִּכְּלֶת בְּגָדֵי.
אֲזַנִּי הֶמֶן וְרַעֲשָׁנִים
הִבַּאתִי לִילְדֵי.”

👩👩 לֵאמֹר... לָהּ לָהּ לָהּ...

Marts - endnu en sang til Purim:**“Jakobs lilje”**

שׁוֹשַׁנַּת יַעֲקֹב er en traditionel piyut, dvs. et liturgisk digt, der læses i forbindelse med Megillat Esther på Purim. Forfatteren er ikke kendt, men digtet er nok mindst 1600 år gammelt. Jakobs lilje - Shoshanat Jaakov - kan forstås som billede på det jødiske folk. Ordet “Shoshana” (lilje) er brugt symbolsk flere steder i Bibelen, og lyder desuden lidt som “Shushan” - byen i Persien, hvor Purimhistorien foregik. Måske bruges liljen også som symbol her, fordi dens blomst ligner en Davidstjerne. Nogle oversætter “Shoshana” med “rose”, men rosen fandtes ikke i Israel på bibelsk tid.

Oprindelig titel: שׁוֹשַׁנַּת יַעֲקֹב
 Oprindelig hebraisk tekst: Ukendt
 forfatter. Traditionel piyut (dvs. liturgisk digt) i forbindelse med Purim, i Ashkenazi-traditionen. ca. 4. årh. kr.t.
 Musik: Yedidiah Admon
 Dansk gendigtning:
 Karen Lisa Salamon

Jakobs lilje

Liljen, ja, Jakobs folk
 jublede af glæde
 da de så Mordechaj
 klædt i kongeblát.
 Liljen, ja, Jakobs folk
 jublede af glæde
 da de så Mordechaj
 klædt i kongeblát.
 Redningen,
 varede for evigt,
 Dette håb
 som vil gå fra slægt til slægt.
 Baruch Mordechaj ha-Jehudi!
 Baruch Mordechaj ha-Jehudi!

שׁוֹשַׁנַּת יַעֲקֹב

שׁוֹשַׁנַּת יַעֲקֹב צָהֳלָה וְשִׂמְחָה בְּרֵאוּתָם
 יַחַד תִּכְלֹת מְרֹדְכִי
 תִּשְׁוַעְתֶּם הַיֵּית לְנֹצַח וְתִקְוֹתֶם בְּכָל
 דּוֹר וָדוֹר
 לְהוֹדִיעַ שְׂכָל קוֹוֵיךָ לֹא יִבוֹשׁוּ וְלֹא
 יִפְלְמוּ לְנֹצַח כָּל הַחוֹסִים בְּךָ
 אֲרוּר הַמֶּן אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ לְאַבְדֵי
 בְּרוּךְ מְרֹדְכִי הַיְהוּדִי
 אֲרוּרָה זֶרֶשׁ אֶשֶׁת מִפְּחִידִי
 בְּרוּכָה אֶסְתֵּר בַּעֲדִי
 וְגַם חֲרִבּוֹנָה זְכוּר לְטוֹב

April - en sang til Pesach: "Hva' nyt i nat?"

Mah nishtanah, ha-lajla hazeh ?

מה נשתנה, הלילה הזה er spørge-sangen, der spiller en vigtig rolle ved Seder aften i Pesach. Det er tradition, at den yngste person ved bordet synger spørgsmålene fra Haggadah til Pesach, om det særlige ved denne nat. Teksten stammer fra Mishnah, og er i forskellige varianter citeret i Talmud. Den oprindelige, hebraiske tekst blev nedskrevet for cirka 1800 år siden. De fire spørgsmål lægger op til, at vi sammen fortæller og fejrer historien om udgangen af Ægypten.

Oprindelig titel: מה נשתנה

Oprindelig hebraisk tekst nedskrevet ca. år 200 kr.t., fra Mishnah Pesachim kap. 10 og derefter fra Haggadah til Pesach.

Musik: Ephraim (Nieświżski) Abileah (1881-1953)

Musikvideo på dansk: <https://youtu.be/9nk53xHFeIY>

Dansk gendigtning: Karen Lisa Salamon & Rosa S. Peskoff

Hva' nyt i nat?

1) Hva' nyt i nat?

Ja, hva' nyt i nat?

som ellers aldrig sker?

som ellers aldrig sker?

2) De andre aft'ner
spiser vi

surbrød og matzah

surbrød og matzah

— Denne her nat

Ja, denne her nat

Hvorfor mon kun matzah?

— Denne her nat

Ja, denne her nat

hvorfor mon kun matzah?

3) De andre aft'ner

spiser vi

grønt af alle slags

grønt af alle slags

— Denne her nat

Ja, denne her nat

hvorfor mon kun de bitre slags?

— Denne her nat

Ja, denne her nat

hvorfor kun bitre slags?

4) De andre aft'ner
 dypper vi
 slet ikke vores grønt
 slet ikke vores grønt
 — Denne her nat
 Ja, denne her nat
 der dypper vi igen-igen?
 — Denne her nat
 Ja, denne her nat
 hvorfor igen-igen?

5) De andre aft'ner
 spiser vi
 og sidder eller står,
 og sidder eller står.

“Kulanu mesubin!”

— Denne her nat
 Ja, denne her nat
 der læner vi til siden?
 — Denne her nat
 Ja, denne her nat
 hvorfor til siden?

6) מה נשתנה, הלילה הזה?
 מכל הלילות? מכל הלילות?
 lai, lai, lai....

מה נשתנה...?

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

שבכל הלילות אנו אוכליו חמץ ומצה, הלילה הזה - כולו מצה!

שבכל הלילות אנו אוכליו שאר ירקות - הלילה הזה מרור!

שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפלו פעם אחת - הלילה הזה שתי פעמים!

שבכל הלילות אנו אוכליו בין יושבין ובין מסבין - הלילה הזה כלנו מסבין!

Maj - en sang til Jom Ha'atzmaut - Israels uafhængighedsdag: "Med disse mine hænder"

Naomi Shemer skrev sin flertydige sang om alle de vigtige potentialer og ambitioner, man har med sig - både personligt og for landet; kærligheden og fællesskabet. Der er så meget at gøre og håbe, og nogle gange må der prioriteres og vælges. Sangens omkvæd spiller på et berømt citat fra Rabbi Hillel, fra Fædrenes Ordsprog i Mishnah: "Hvis jeg ikke sørger for mig selv, hvem sørger da for mig? Og hvis jeg kun sørger for mig selv, hvad er jeg da? Og hvis ikke nu, hvornår da?"

Oprindelig titel: עוֹד לֹא אֶהְבֵּתִי דִּי

Oprindelig hebraisk tekst & musik: Naomi Shemer.

Dansk gendigtning: Karen Lisa Salamon

Med disse mine hænder

1) Med disse, mine hænder, der kan jeg bygge op,
og bringe vand til ørknen, så tørken siger stop.
Og rense, reparere og hjælpe med at så -
og skabe skønne værker, der hvor min vej vil gå.

[Omkvæd:]

Håb - kan gøre mer' endnu.

Hvis ikke jeg og du -

hvem skulle så, ku'?

Håb - vil gøre mer' endnu.

Og hvis, hvis ikke nu?

Hvornår sku' vi ku'?

2) Med disse, mine øjne, ser jeg hvordan det går.
Jeg ser hvor jeg kan hjælpe, hvor meget jeg nu når:
For byer skal fornys; vingårde passes godt,
Og græsset vokse grønt, og vandet holdes blåt.

[Omkvæd.]

3) Med disse, mine ører, der hører jeg fra dig.
 Hvordan du går og har det; fortæller du til mig.
 Ja, sammen kan vi grine og synge denne sang,
 for venner og musik kan lave sam-klang.

[Omkvæd.]

[- Gentag omkvæd]

עוד לא אהבתי די

1. באַלע הידיים עוד לא בְּנִיתִי כִּפֹּר
 עוד לא מְצֵאתִי מִים בְּאֲמָצֵעַ הַמְדַבֵּר
 עוד לא צִירְתִי פֶּרַח, עוד לא גְּלִיתִי אֵיךְ
 תּוֹבִיל אוֹתִי הַדֶּרֶךְ וְלֹא אֲנִי הוֹלֵךְ

[Omkvæd:]

אי - עוד לא אהבתי די
 הַרוּחַ וְהַשֶּׁמֶשׁ עַל פְּנֵי
 אי - עוד לא אִמְרְתִי דִּי
 וְאִם לֹא, אִם לֹא עֲכָשׁוּ אִימְתִּי?

עוד לא שְׁתַּלְתִּי דָּשָׂא, עוד לא הִקְמַתִי עִיר
 עוד לא נְטַעְתִּי כֶּרֶם עַל כָּל גְּבְעוֹת הַגִּיר
 עוד לא הִכַּל עֲשִׂיתִי מִמֶּשׁ בְּמוֹ יָדִי
 עוד לא הִכַּל נְסִיתִי, עוד לא אַהֲבַתִּי דִּי

[Omkvæd.]

עוד לא הִקְמַתִי שִׁבְט, עוד לא חִבַּרְתִּי שִׁיר
 עוד לא יָרַד לִי שֶׁלֵּג בְּאֲמָצֵעַ הַקְּצִיר
 אֲנִי עוד לא כְּתַבְתִּי אֶת זְכוֹרוֹנוֹתִי
 עוד לא בְּנִיתִי לִי אֶת בֵּית חֲלוֹמוֹתִי
 אי - עוד לא אַהֲבַתִּי דִּין

[Omkvæd.]

וְאִף עַל פִּי שָׂאתָ פֹּה, וְאֵת כָּל כֶּךְ יָפֶה
 מִמֶּךָ אֲנִי בּוֹרַח כְּמוֹ מִמְּגִפָּה
 עוד יש הַרְבֵּה דְּבָרִים שְׂרָצִיתִי לַעֲשׂוֹת
 אֶת בְּטַח תְּסַלְחִי לִי גַם בְּשָׁנָה הַזֹּאת

[Omkvæd.]

Juni - en sang til Shavuot: "Kurve på skuldrene"

I sangen knyttes høstfesten i det moderne Israel sammen med tempeltidens pilgrimsvandring til Shavuot, da førstefødte og jordejere fra alle dele af landet bragte de særligt fine afgrøder - *Bikkurim* - fra årets første høst, til Jerusalem i smukke kurve. Pligten til at bringe offergaverne til Templet er fastsat i Torah, og gjaldt kun for høst fra selve landet Israel, og kun for de særlige 7 slags afgrøder som også nævnes i sangen. Levin Kipnis genskabte stemningen fra festoptogenes sang, trommer og fløjter.

Oprindelig titel: סלינו על כַּתְּפֵינוּ

Oprindelig hebraisk tekst: Levin Kipnis

Musik: Yedidiah Admon

Gendigtet af Karen Salamon.

Musikvideo på dansk: <https://youtu.be/aCKIC6NhKFI>

Kurve på skuldrene

1) Kurve på skuldrene
og duer er med på vej'n,
Frugter og planter bær' vi,
syv slags - som særligt tegn:
*Hvede, byg, granatæbler og dejlig
vin,
figner, dadler, olie fra olivengren,
Hør hvor vi nu trommer!
Fløjtende vi kommer -
Bringer Bikkurim
af den første frugt!
Syv fra haverne
Det er shavuot!*

2) Langt væk fra slaveriet
Stod vi ved bjergets fod.
Syv uger efter Pesach
fik vi Torah'ens Bud.
*[- og vi fik:]
Hvede, byg, granatæbler og dejlig
vin,
figner, dadler, olie fra olivengren,
Hør hvor vi nu trommer!
Fløjtende vi kommer -
Bringer Bikkurim
af den første frugt!
Syv fra haverne
Det er shavuot!*

סלינו על כתפינו

סלינו על כתפינו,
 ראשינו עטורים,
 מקצות הארץ באנו,
 הבאנו בכורים.
 מיהודה, מיהודה, משומרון,
 מן העמק, מן העמק והגליל –
 פנו דרך לנו,
 בכורים אתנו,
 הך, הך, הך בתר, חלל בחליל!

שדינו וגנינו
 הבשילו יבולים,
 כרמינו, מקשותינו
 בכרו פרי הלולים.
 תאנים, תאנים, תפוחים,
 ענבים, ענבים ושקדים –
 פנו דרך לנו,
 בכורים אתנו,
 הך, הך, הך בתר, חלל בחליל!

מה טבו מעגלינו,
 מה יפו הטורים!
 זמרת הארץ לנו,
 הבאנו בכורים,
 מגולו, מגולו מבשו,
 מן הנגב, מן הנגב והירדן!
 פנו דרך לנו,
 בכורים אתנו,
 הך, הך, הך בתר, חלל בחליל!

Juli - en sang til Shabbat: "Shir hamaalot"

Salme nr. 126 fra Salmernes Bog findes allerede i flere danske oversættelser. Her er den gendigtet, så den kan synges til de traditionelle melodier, som allerede bruges til den hebraiske originalversion. På shabbat, helligdage og ved visse andre festmåltider synger mange denne salme inden den afsluttende bordbøn Birkat HaMazon. Salmen blev sandsynligvis sunget ved valfartsfesterne på tempeltiden, ved opstigningen op ad bakken og trinene til templet i Jerusalem. Oprindelig titel: שִׁיר הַמַּעֲלוֹת (תהילים קכ"ו)
Oprindelig hebraisk tekst: Salme nr. 126, Salmernes Bog i Bibelen.
Melodi: Gendigtningen passer til flere af de traditionelle melodier, som bruges til Shir hamaalot i hebraisk version. Dansk gendigtning: Karen Lisa Salamon.

Shir hamaalot

Opstignings-sang:

Dengang Hashem hjemførte Zion:

Vi gik som i en drøm.

Fylدت med latter

var vore munde

og på tungerne

glædessang.

Så folkefærdene sagde:

Hashem har gjort - det herligt for dem.

Hashem har gjort - det herligt for os.

Og vi var så jublende.

Vend da, Hashem, til godt vor lykke -

strømmende som bække i Negev.

De som sår med tårer i øje,

de vil høste med glæde.

Med gråd i øje går de ud

mens de bærer plante-frø.

Med vældig glæde, kommer de hjem,

bærende på deres neg.

שיר המעלות

שיר המעלות

בשוב ה' את שיבת ציון

היינו כחלמים

אז ימלא שחוק פינו

ולשוננו רנה

אז יאמרו בגוים

הגדיל ה' לעשות עם אלה

הגדיל ה' לעשות עמנו

היינו שמחים

שובה ה' את שביתנו

כאפיקים בנגב

הזרעים בדמעה

ברנה יקצרו

הלוח ילך ובכה

נשא משך הזרע

בא יבא ברנה

נשא אלמתיו

August - en sang til Rosh Hashana: "Næste år"

Ehud Manor (Israel 1941- 2005) var en af Israels mest produktive poeter, og tekstforfatter til flere pop-hits. Sangen om det nye år spejler mindst 2000 års jødiske bønner for fremtiden og det kommende år: bashana haba'ah. Digtet er skrevet som både et ønske for det nye år, der nu er på vej, og som et drømmende håb om en bedre verden. Manor havde netop mistet sin bror (der var død under værnepligt i 1968) da han skrev om sammen at kunne sidde på altanen med friske druer og tælle træfugle med lysende, hvide vinger. Beskrivelserne kan både ses som melankolske erindringer og som et håb om en paradisisk, fælles fremtid.

Oprindelig hebraisk tekst: Ehud Manor (1941-2005).

Musik: Nurit Hirsch (1942-).

Dansk gendigtning: Karen Lisa Salamon

Næste år

1) Tænk engang, næste år, at sidde på altanen,
kigge ud over marker i fred.

Høre børns glade råb på lege-fodbold-banen,
og se træfugle flyve afsted.

Alt blir godt, når vi når

til det kommende år -

Bashana bashana haba'ah!

2) Saftig frugt, sød og frisk, og lige til at dele
står på bordet i vinløvets ly.

Luftig brise, lidt skygge, frisker på det hele;
vejens støv, svedent græs - og en sky...

Alt blir godt, når vi når

til det kommende år -

Bashana bashana haba'ah!

3) I det kommende år vil vi spejde op mod himlen,
 og med hænderne skærme vort blik.
 Og se dér, en smuk hejre: Hvide vingers vimlen!
 I dem skinner solens musik!
*Alt blir godt, når vi når
 til det kommende år -
 Bashana bashana haba'ah!*

בשנה הבאה

בשנה הבאה נשב על המרפסת
 ונספר צפורים נודדות.
 ילדים בחפשה ישחקו תופסת
 בין הבית לבין השדות.

[Omkvæd:]

עוד תראה, עוד תראה
 כמה טוב יהיה
 בשנה, בשנה הבאה.

ענבים אדומים יבשילו עד הערב
 ויגשו צוננים לשלחן.
 ורוחות רדומים ישאו אל אם הדרך
 עתונים ישנים וענו.

[Omkvæd:]

עוד תראה, עוד תראה...

בשנה הבאה נפרש כפות ידים
 מול האור הנגר הלבן
 אנפה לבנה תפרש באור כנפים
 והשמש תזרח בתוכן.

[Omkvæd:]

עוד תראה, עוד תראה...